

om te voorzien in de sterk toenemende behoefte. Het is te hopen, dat de uitvoering van deze plannen de steun krijgt die deze verdient.

LITERATUUR

1. *Genetic counseling* (1977) Advies van de Gezondheidsraad nr. 50.
2. *Screening op aangeboren stofwisselingsziekten* (1979) Advies van de Gezondheidsraad nr. 58.
3. *Ethiek van de erfelijkheidsadviesing* (genetic counseling) (1980) Advies van de Gezondheidsraad nr. 56.
4. HAAR, B. G. A. TER (1980) Genetic counseling. In: Vereniging samenwerkende ouder- en patiëntenorganisaties (VSOP), *Zorgen voor morgen. Vroegtijdige onderken-*

ning, diagnostiek, genetic counseling van erfelijke en aangeboren afwijkingen, bl. 83. Callenbach, Nijkerk.

5. GALJAARD, H., W. STRUBBE en B. VAN ZIJDEVELD (1978) *Voorkomen is beter dan niet genezen*. 3e druk. Callenbach, Nijkerk.
6. GALJAARD, H. (1980) Erfelijkheidsonderzoek: waar zijn de grenzen? In: W. H. G. WOLTERS, *Medische experimenten met mensen. Mogelijkheden en grenzen*, bl. 24. Bohn, Scheltema en Holkema, Utrecht.
7. BLEEKER, J. A. C. (1977) De verwerking van het belastende erfelijkheidsadvies. *Ned. T. Geneesk.* 121, 1313.
8. HERRMANN, J. en J. M. OPITZ (1980) Genetic counseling. *Postgrad. Med.* 67, 233.

Februari 1981

BRIEVEN AAN DE REDACTIE

Toxiciteit van blauwwieren in recreatiewateren

DRS. F. J. KAPPERS

Het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening te Leidschendam en de vakgroep Veterinaire Farmacologie en Toxicologie der Rijksuniversiteit te Utrecht hebben een onderzoek ingesteld naar de toxiciteit van blauwwieren, die in de zomer en nazomer in groten getale in de Nederlandse recreatiewateren voorkomen. Uit buitenlandse publikaties (o.a. SCHWIMMER en SCHWIMMER 1968; GENTILE 1971; CARMICHAEL en BENT 1980) is bekend dat blauwwieren toxinen kunnen produceren, die bij het afsterven van de wieren in het water vrijkomen. Deze toxinen kunnen bij mensen die ermee in aanraking komen dermatitis veroorzaken, met verschijnselen zoals erytheem, blaasjes of papels, jeuk en conjunctivitis. Het gaat zowel om allergische vormen van dermatitis als om primaire irritatie van de huid. Ook zijn er aanwijzingen dat de toxinen gastro-enteritis kunnen veroorzaken.

De giftigheid van de blauwwierpopulaties uit het Brielse Meer, het IJsselmeer, de Veluwe Randmeren en de Andelse Maas is onderzocht in acute toxiciteitsproeven op muizen. De onderzochte blauwwieren produceren toxinen die bij muizen verschijnselen oproepen gelijk aan die beschreven in de literatuur. Daaruit kan worden geconcludeerd dat toxische blauwwieren in Nederland zeer algemeen voorkomen (KAPPERS e.a. 1981).

Om de vraag te beantwoorden of deze blauwwieren ook klachten veroorzaken, is in 1980 een schriftelijke enquête gehouden onder 280 huisartsen,

praktizerend in de omgeving van het Brielse Meer. De respons was zeer hoog (60%) en de uitkomst duidelijk. De respondenten bleken niet bekend te zijn met het bestaan van blauwwiertoxinen en hadden voorkomende huid- en oogirritaties nooit met blauwwieren in verband gebracht. Slechts één van hen herinnerde zich in de zomer van 1980 enkele personen met genoemde klachten gezien te hebben, na het zwemmen in het Brielse Meer. Hij had deze toegeschreven aan „grasdermatitis” of aan contact met bestrijdingsmiddelen.

De enquête zal in het seizoen van 1981 worden herhaald rondom het Brielse Meer. Andere artsen die eraan deel willen nemen, worden uitgenodigd zich aan te melden bij schrijfster dezes.

LITERATUUR

- CARMICHAEL, W. W. en P. E. BENT (1980) *The practical directory to toxic blue-green algae (Cyanobacteria)*. Wright State University, Dayton, Ohio.
- GENTILE, J. H. (1971) Blue-green and green algal toxins. In: S. J. AJL, *Microbial toxins*, bl. 27. Academic Press, New York.
- KAPPERS, F. I., P. LEEUWANGH, M. DEKKER e.a. (1981) Investigation of the presence of toxins produced by cyanobacteria (blue-green algae) in the Netherlands. *Sci. total Environment* 18, 359.
- SCHWIMMER, D. en M. SCHWIMMER (1968) Medical aspects of phycology. In: D. JACKSON, *Algae, man and environment*, bl. 270. Syracuse University Press, Syracuse (N.Y.).

Mei 1981

Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening, Postbus 150, 2260 AD Leidschendam.